

Ορισμένες σκέψεις, στον απόηχο του επικρατούντος φόβου, της αμφιβολίας και της συνωμοσιολογίας.

Ευάγγελος Μαυρογόνατος

9/12/2021 μ.Χ.

Εδώ και δέκα χρόνια, ζήσαμε και ζούμε την οικονομική κρίση και προσφάτως την πανδημία του Covid-19, η οποία έχει απλωθεί σε όλο τον πλανήτη,

Μέσα σε αυτή την περιρρέουσα κατάσταση και στην εποχή μας, στην οποία κυριαρχούν το διαδίκτυο και τα social media, οι θεωρίες συνωμοσίας, χρησιμοποιώντας τη γοητεία του ανορθολογισμού, έχουν φουντώσει απορροφώντας σχεδόν τα πάντα στο διάβα τους.

Εκατομμύρια άνθρωποι καταφεύγουν σε αυτές αναζητώντας απεγνωσμένα μια θεωρία ικανή να «εξηγήσει τα πάντα», άσχετα αν αυτή χάνεται μέσα στη «μαύρη τρύπα» της παραδοξολογίας.

Όσο πιο ακατανόητη είναι μια πράξη, μια κατάσταση, τόσο πιο πολύ φουντώνει η συνωμοσιοπαράνοια.

Είναι αλήθεια, σχεδόν όλοι οι λαοί, όπως άλλωστε και οι Έλληνες, έχουν μια «εθνική ροπτή» προς τη συνωμοσιολογία.

Η τάση των ανθρώπων, αλλά και ολόκληρων κοινωνιών, να ερμηνεύουν τα γεγονότα μέσα από θεωρίες συνωμοσίας απορρέει, συνήθως, από την αμάθειά τους και με τη συνηθισμένη απάντηση στην ερώτηση, που το ξέρεις; : «έτσι το άκουσα».

Συνήθως οι συνωμοσίες ξεκινούν από μια γενικευμένη φοβία και την έλλειψη εμπιστοσύνης του ανθρώπου για το περιβάλλον του, που τον οδηγούν με μαθηματική ακρίβεια στη συνωμοσιοπαράνοια.

Αυτή η φοβία βασιζεται, μερικές φορές, στην πίστη ότι ο κόσμος είναι γεμάτος «προγραμματισμένους» ανθρώπους, που έχουν υποστεί «πλύση εγκεφάλου», γεμάτος με ανθρώπινα αυτόματα ή με πρόσωπα που είναι ουσιαστικά αντικείμενα μαζικής παραγωγής, έτοιμα να καταστρέψουν λαούς ή ολόκληρο τον πλανήτη.

Ένα άλλο συνηθισμένο μοτίβο των συνωμοσιοπαρanoiών είναι η πεποίθηση πως «κάποιοι» τούς ελέγχουν ή τους καταδιώκουν.

Οι θεωρίες συνωμοσίας είναι αναμφισβήτητα ελκυστικές, αλλά δεν πρέπει να παραδιδόμαστε άνευ όρων στη γοητεία τους. Χρειάζεται και μια απαραίτητη δόση σκεπτικισμού για να τις προσεγγίσουμε.

Η αναγκαιότητα του σκεπτικισμού έχει τις ρίζες της στην περίφημη ρήση του Πασκάλ πως οι άνθρωποι είναι «σκεπτόμενες καλαμιές», δηλαδή λαμπρά μοναδικοί και μοναδικά τρωτοί.

Ως σκεπτόμενες καλαμιές, έχουμε την τάση, τις ικανότητες, την προδιάθεση να καταστούμε ορθολογικά όντα.

Έχουμε τη δυνατότητα να σκεφτούμε, να μιλήσουμε, να δημιουργήσουμε. Να απαντήσουμε σε ερωτήματα, να θέσουμε άλλα, να αντιμετωπίσουμε και να λύσουμε προβλήματα.

Αλλά αυτές όμως μας κρύβουν την αλήθεια και μας προσφέρουν την απάτη.

Ευτυχώς όμως, εκείνο που μας σώζει από τις τάσεις αυτές δεν είναι η πίστη, αλλά η έλλογη πλευρά της ανθρώπινης νόησης, εφόσον αυτή λειτουργεί και δεν έχει περιπέσει σε ακηδία.

Ναι η λογική αποτελεί τη σωτηρία μας, ιδιαίτερα από τη βίαιη και επικίνδυνη συμπεριφορά των μαζών, που αντιδρούν πάντα παρορμητικά.

Αποτέλεσμα του ανεξέλεγκτου παρορμητισμού είναι να καλλιεργείται αντί της ζητούμενης ελευθερίας η ανελευθερία.

Και η ανελευθερία, δυστυχώς, αποτελεί την πρώτη ύλη από την οποία κατασκευάζονται οι θεωρίες συνωμοσίας.

Συνήθως ο παρορμητικός άνθρωπος ξεφεύγει από τα όρια του υγιούς αυθορμητισμού και αδυνατεί να ελέγξει τη συμπεριφορά του.

Καταλήγει, είτε να καθοδηγείται από τις ενορμήσεις του (π.χ. τις επιθυμίες και τις ανάγκες του), είτε να παρασύρεται από το περιβάλλον του (π.χ. από το τι θα πουν ή τι θα κάνουν οι γύρω του).

Αφήνει τα πάθη του ανεξέλεγκτα, οι σκέψεις, οι αποφάσεις και οι αντιδράσεις του δεν βασίζονται στη λογική, αλλά στις συνωμοσιολογίες των ανευθυνουπέθυνων .

Κατακλείδα:

Η αμάθεια και η άγνοια στερούν τα πάντα απ' τον άνθρωπο. Ακόμη και το παρόν και το μέλλον του. Τον καθιστούν ευάλωτο στην εξαπάτηση.

Οι άνθρωποι, οι οποίοι παρασύρονται – εξαπατούνται, τείνουν να απορρίπτουν οποιαδήποτε απόδειξη της απάτης, καθώς έχουν αιχμαλωτιστεί από την από αυτή/ες και εμμονικά αρνούνται να δουν ή να ακούσουν την αλήθεια.

Είναι πολύ δύσκολο να παραδεχτεί κανείς, ακόμη και στον εαυτόν του, ότι τον έχουν κοροϊδέψει, καθόσον υπερτερεί το εγώ του και το αλάθητο.

Αν σε κυριεύσει μια φορά ο «τσαρλατάνος», πολύ δύσκολα γλιτώνεις.

Σε ότι αφορά την επιστήμη, ίσως να μην αφήνεται να είναι ιδιαίτερα προσιτή στο πλατύ κοινό ή να φαίνεται πως δεν προσφέρει την μυστηριακή θελκτικότητα των μεταφυσικών ανοησιών, των διάφορων δοξασιών και ακόμη περισσότερο, να φαίνεται πως αδιαφορεί για τα κοινωνικά, οικονομικά και άλλα προβλήματα των ανθρώπων.

Είναι όμως αυτή που μας ζει, καλύπτοντας με τις εφαρμογές της (τεχνολογία) τις ανάγκες μας και κάνοντας τη ζωή μας πιο εύκολη κι ενδιαφέρουσα, σε σχέση με αυτή των ανθρώπων προηγούμενων γενεών.

Είναι αυτή που σώζει ζωές ή προσπαθεί να σώσει με διάφορους μεθόδους, μέσα από την πολυετή έρευνα, νέων τεχνολογιών και διαφόρων άλλων μεθόδων.

Δυστυχώς όμως, πολλές φορές, η επιστημονική αλήθεια, με την ασύγκριτη ομορφιά της, θυσιάζεται στο βωμό της μαγείας, του αποκρυφισμού, της εξαπάτησης, της συνωμοσιολογίας, καθώς επίσης – μη κρυβόμαστε - και σε μια τεράστια βιομηχανία κέρδους που στηρίζεται στην αποκοίμιση των μαζών και στην εξ αυτής, αποκομιδή τεραστίων ποσών, με επίορκους – συνένοχους «υπηρέτες» του Ιπποκράτη.